

EDİRNE GERİ GÖNDERME MERKEZİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/79

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1311 sayılı kararıyla oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Merkez Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Merkeze Kabul ve Yerleştirme	5
B. Fiziksel Koşullar	6
C. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	9
D. Beslenme.....	11
E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri.....	12
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünya ile İletişim	13
G. Güvenlik	16
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	16
A. Değerlendirme	16
B. Tavsiyeler.....	17
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	17
2. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiye	17

KISALTMALAR

- AVRR** : Assisted Voluntary Return and Reintegration (Destekli Gönüllü Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon)
- CPT** : European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman Degrading Treatment or Punishment (Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi)
- IOM** : The International Organization for Migration (Uluslararası Göç Örgütü)
- OPCAT** : Optional Protocol to the Convention Against Torture (İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol)
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması
- vb.** : Ve benzeri

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'ın 1'inci maddesine göre Protokol'ün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Geri gönderme merkezleri, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı ya da koruma altına alındığı yerlerden birisi olup geri gönderme merkezlerinin temel dayanağı 11/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda yer almaktadır. Kanun'un *“Geri Gönderme Merkezleri”* başlıklı 58'inci maddesinde; *“(1) İdari gözetime alınan yabancıların geri gönderme merkezlerinde tutulacağı, (2) Geri gönderme merkezlerinin İçişleri Bakanlığı tarafından işletileceği, Bakanlığın kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işletirebileceği, (3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği”* hükümleri yer almaktadır.

5. 22/4/2014 tarihli ve 28980 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kabul ve Barınma Merkezleri ile Geri Gönderme Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi, İşletilmesi, İşlettirilmesi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik’in 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre geri gönderme merkezi; “*idari gözetim altına alınan yabancıların barındırılmaları ve kontrol altında tutulmaları amacıyla kurulan ve doğrudan işletilen veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yapılarak işlettirilen merkezleri*” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda geri gönderme merkezlerine ziyaretler düzenlemek TIHEK’in görev ve yetki alanı kapsamındadır.

7. Anılan görevin icrası kapsamında 7-8/5/2024 tarihlerinde Edirne Geri Gönderme Merkezine¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ..., Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi üzerine görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

8. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede, Ziyaret Heyeti tarafından ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş; İdareden Merkezin işleyişi, mevcut durumu, personel ile Merkezde barındırılan yabancılar hakkında bilgiler edinilmiştir. Ön görüşmenin ardından ilk kabul alanı, emanet eşya odası, sağlık servisi, avukat görüşme odaları, kütüphane, oyun alanı, kantin, yemekhane gibi ortak alanlar yerinde incelenmiş; Ziyaret Heyeti tarafından İdarenin dahli olmadan belirlenen yabancılar ile Merkez personeli bulunmaksızın heyet hâlinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılarla, TIHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgiler verilmiş; ziyaretin amacı, kapsamı ve kişisel verilerin gizliliği korunarak ziyaret neticesinde bir rapor hazırlanacağı açıklanmıştır. Buradaki incelemelerin ardından ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve yeni bir takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ile Başkanlık Makamınının 17/4/2024 tarihli ve 35416 sayılı oluruna istinaden 7-

¹ Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

8/5/2024 tarihlerinde Edirne Geri Gönderme Merkezine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

10. 2011 yılında inşa edilen Merkez binası, 2015 yılına kadar Edirne İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde hizmet vermiş, sonrasında Göç İdaresi Başkanlığına devredilerek geri gönderme merkezi olarak kullanılmaya başlanmıştır.

11. Merkez konum itibarıyla toplu taşıma araçlarıyla ulaşım sağlanabilen bir mevkide bulunmaktadır.

B. Merkez Personeli

12. Merkezde ziyaret tarihinde 110'u erkek, 28'i kadın olmak üzere toplam 138 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayısına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Müdür	1
İl Göç Uzmanı	12
İl Göç Uzman Yardımcısı	3
Tercüman	3
Sosyal Çalışmacı	1
Psikolog	1
Hekim	1
Hemşire	1
Usta Öğretici	5
Gıda Mühendisi	1
Şoför	1
Güvenlik Görevlisi	43

Polis Memuru	5
Jandarma Personeli	43
Teknik Personel	2
Temizlik Personeli	15
TOPLAM	138

13. İdare tarafından Merkezin iç güvenliğinin Merkeze bağlı güvenlik personeli, dış güvenliğinin ise Edirne İl Jandarma Komutanlığına bağlı jandarma personeli tarafından sağlandığı belirtilmiştir.

14. Merkezde Rusça, Farsça ve Urduca dillerinde uzman tercümanlar görev yapmaktadır. İdare tarafından, başka bir dil için tercümana ihtiyaç duyulması hâlinde hizmet alımı yoluyla tercüman görevlendirmesinin sağlandığı belirtilmiştir. Ayrıca Göç İdaresi Başkanlığının 7/24 hizmet veren Yabancılar İletişim Merkezi çağrı hattı aranarak tercüme hizmetinden faydalanılabildiği ifade edilmiştir. Avukat görüşmelerinde ise ihtiyaç duyulması hâlinde görüşme odalarında bulunan telefonların kullanıldığı ve baro tarafından görevlendirilmiş tercümanlar ile iletişime geçilerek tercümanlık hizmeti alınabildiği öğrenilmiştir.

15. İdare tarafından Merkez personelinin; Veremle Farkındalık, Tütün ve Madde Bağımlılığı, Temel İnsan Hakları, Barınan Hakları, Kötü Muameleyle Mücadele ve Yangın Eğitimi aldığı bilgisi paylaşılmıştır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

16. Ziyaret tarihinde Merkezde 47 farklı uyruktan 560² yabancı bulunmaktadır. Bu yabancıların 438'i erkek, 110'u kadın ve 12'si ise anne/baba yanında kalan çocuktur. Ziyaret tarihinde Merkezde 6 aile bulunmaktadır.

17. Ziyaret tarihinde Merkezde 65 yaş üstü 2 yabancı bulunmaktadır.

18. Ziyaret tarihinde Merkezde engelli yabancı bulunmamaktadır.

19. İdare tarafından Merkezdeki 6 yabancıda şeker, yüksek tansiyon, astım hastalığı gibi kronik rahatsızlıkların bulunduğu ve bunların takibinin yapıldığı bilgisi verilmiştir.

20. Merkezde 35 yabancı terörist savaşı şüphelisi bulunmaktadır.

² Bunların 218'i Fas, 49'u Cezayir, 34'ü Irak ve 259'u ise diğer uyruklardandır.

21. İdari gözetime alternatif yükümlülükler uygulanarak resen ya da itiraz üzerine serbest bırakılan yabancı sayısının 2024 yılının başından ziyaret tarihine kadar olan süreçte 720, son 1 yıl içerisinde ise 1.270 olduğu belirtilmiştir.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Merkeze Kabul ve Yerleştirme

22. İdare tarafından, kolluk birimlerince getirilen yabancının önce ön kabul bölümüne alındığı, eğer acil sağlık hizmeti gerekiyorsa teslim alınmayıp doğrudan hastaneye yönlendirildiği, Merkeze kabulünde bir mahsur olmadığı tespit edilen yabancının parmak izi kaydı yapılarak kabul işlemlerinin gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

23. Yabancıların kabul bölümüne alındıktan sonra jandarma personeli eşliğinde güvenlik görevlileri tarafından üst aramasının yapıldığı; yabancıların bavul/çanta, değerli eşya, para gibi mallarının emanet kayıt defterine kaydedildikten sonra emanet odalarında saklandığı öğrenilmiştir. Merkez İdaresi tarafından üst aramalarında mahremiyetin ihlal edilmemesine önem verildiği, kadın ve erkek yabancıların farklı zamanlarda aramaya tabi tutulduğu ifade edilmiştir. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından üst araması esnasında rencide edici herhangi bir muameleye maruz kalmadıkları ifade edilmiştir.

24. İdare tarafından kimliği olmayan yabancılar için, üzerinde yabancının kimlik bilgilerinin ve fotoğrafının olduğu bir vesika oluşturularak 3 nüsha hâlinde çoğaltıldığı, bu nüshalardan birinin yabancının dosyasında saklandığı, diğerinin eşyalarının yer aldığı torbaya konulduğu, bir diğerinin de yabancının kendisine verildiği belirtilmiştir. Toplu gelişlerin sıkça yaşanması ve sirkülasyonun hızlı olması sebebiyle karışıklıkların meydana gelmemesi adına böyle bir uygulama başlatıldığı ifade edilmiştir.

25. Yabancıların kabul işlemlerinin gerçekleştirildiği alanda uyulması gereken kuralları içeren tabelaların 5 ayrı dilde asılı olduğu görülmüştür. Ayrıca girişte yabancılara Merkezi tanıtıcı broşürler ile yabancıların haklarının yazılı olduğu broşürlerin verildiği İdare tarafından belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından Merkeze kabul işlemlerinden sonra kendilerine haklarının bildirildiği ve Merkez hakkında bilgi verildiği ifade edilmiştir.

26. Ziyaret Heyeti tarafından emanet eşyaların bulunduğu odada yapılan incelemede, 438 adet emanet eşya dolabının olduğu görülmüştür. Emanet kayıt defteri incelenmiş olup; ilgili tutanakların 3 adet tanzim edildiği, bir nüshasının yabancıya verildiği, bir nüshasının emanet

kayıt defteri içinde tutulduğu, kalan bir nüshasının İdare tarafından muhafaza edildiği anlaşılmıştır. Yabancıların değerli eşyalarının ise ayrı bir odada bulunan bir kasada saklandığı ve bu kasanın anahtarının Merkez Müdüründe olduğu öğrenilmiştir.

27. Yabancıların odalara yerleştirilmesinde kamu güvenliği tehdit ettiği şüphe edilen yabancılar, uluslararası seviyede arama kaydı olan yabancılar ve hassas durumda olan veya özel durumu olan yabancılar şeklinde ayırım yapıldığı belirtilmiştir. Bunlar haricinde oda değişikliği taleplerinde konunun aciliyeti, özelliği gibi hususlar dikkate alınarak değerlendirildiği ve güvenlik riski bulunmadığı takdirde esnek bir yaklaşım içinde olduğu ifade edilmiştir.

28. İdare tarafından, Merkeze aile getirildiği takdirde aynı aileden olan kadın ve erkeklerin ayrı bloklara yerleştirildiği, çocukların ise anne yanında tutulduğu belirtilmiştir.

29. Kişisel eşyaların Merkez İdaresine tesliminin ardından yabancılara kimlik kartı, kişisel bakım ve temel ihtiyaç malzemelerinin teslim edilerek yabancıların odalara yerleştirildiği İdare tarafından belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından, odalara yerleştirilirken kendilerine Kurum tarafından dağıtılan temel ihtiyaç malzemeleri ile beraberlerinde getirdikleri kişisel eşyalarının verildiği ve ihtiyaç duyulduğu takdirde emanet eşya dolabındaki eşyalarına ulaşabildikleri ifade edilmiştir.

30. Merkezin ortak alanlarında adli yardıma başvuru yolları, gönüllü geri dönüş işlemleri ve Merkezde uyulması gereken kurallara ilişkin Türkçe, İngilizce, Arapça, Farsça ve Urduca dillerinde hazırlanmış bilgilendirme afişlerinin asılı olduğu görülmüştür.

31. Merkeze refakatçisiz bir çocuk getirildiğinde, işlemlerinin ivedilikle tamamlanıp Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne tesliminin sağlandığı ifade edilmiştir. Gelen kişinin çocuk olup olmadığı noktasında şüphe söz konusuysa kemik testinin yaptırıldığı, kişinin test sonuçları alınana kadar yetişkin yabancılardan ayrı bir alanda bekletildiği, sonuçların aynı gün içerisinde çıktığı bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır.

B. Fiziksel Koşullar

32. Merkez, 18.000 metrekare alan üzerine kurulu 7.000 metrekare açık ve 11.000 metrekare kapalı alanda hizmet vermektedir.

33. Merkezin olağan şartlarda barındırabileceği yabancı kapasitesi 520'dir. İhtiyaç hâlinde kapasitenin kişi başı 4 metrekare alan sağlayacak şekilde 586'ya kadar çıkarılabildiği belirtilmiştir.

34. Merkezin 2019 yılında tadilat geçirdiği, Merkezde göçmenlerin barındırıldığı tüm odalarda ve koridorlarda bulunan su ve elektrik tesisatının yenilendiği ifade edilmiştir.

35. Merkez binası A, B ve C olmak üzere 2 katlı 3 bloktan oluşmaktadır. Her blokta ayrı havalandırma alanı bulunmaktadır. A ve B blokta erkekler, C blokta ise kadın ve çocuklar barındırılmakta, Merkezin orta alanında ise idari birimler ve yemekhane bulunmaktadır.

36. Merkezde ortak kullanım alanları olarak yemekhane, sağlık servisi, avukat görüşme odası, kütüphane, faaliyet odası, çocuk oyun odası, ibadethaneler, spor ve havalandırma alanları mevcuttur.

37. A blokta 17, B Blokta 18, C Blokta ise 11 oda bulunmaktadır.

38. Yabancıların barındırıldığı A ve B bloktaki tüm odalar ile C bloktaki 5 odanın 55 metrekare olduğu, C blokta bulunan diğer 4 odanın 70 metrekare, 2 odanın ise 27 metrekare olduğu belirtilmiştir.

39. Merkez İdaresi, odaların 12 kişilik olduğunu, her bir odada 6 adet ranza bulunduğunu belirtmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından odalarda yapılan incelemede, her yabancıların yatağının olduğu fakat her odada ihtiyacı karşılayacak sayıda dolap olmadığı görülmüştür. Özellikle kadın bloğundaki dolapları çocuğu olan kadınların kullandığı, diğer kadınların eşyalarını poşetlere veya sepetlere koyarak yataklarının altında muhafaza ettiği görülmüştür.

40. Odalarda 2 adet tuvalet ve 1 adet banyo bulunmaktadır. Yapılan incelemede bu alanların temiz ve kullanılabilir durumda olduğu görülmüştür. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından banyo ve tuvaletlerin kullanımı noktasında bir sorun yaşamadıkları ve sıcak suya 24 saat erişebildikleri belirtilmiştir.

41. Odaların havalandırılması pencereler aracılığıyla, ısınması ise doğalgaz ile çalışan kalorifer sistemiyle sağlanmaktadır. Kendileri ile görüşülen yabancıardan ısınmaya ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

42. Odalarda doğal ve yapay aydınlatma imkânı mevcuttur.

43. Odalarda acil durum butonu bulunmamaktadır. Güvenliğin odalara yakın yerde bulunduğu bu sebeple yabancıların güvenliğe ulaşmasının kolay olduğu İdare tarafından belirtilmiştir. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından, odalarındayken seslenerek taleplerini iletebildikleri, güvenliğin hemen cevap verdiği dile getirilmiştir.

44. İdare tarafından Merkezin genel temizliğinin Merkez personeli tarafından gerçekleştirildiği, ayrıca yabancılarla temizlik malzemesi verildiği ve verilen malzemeler ile yabancıların yaşam alanlarında temizlik yapabildiği belirtilmiştir. Yabancılar tarafından gerekli

malzemelerin kendilerine verilerek odalarının temizliğinin kendileri tarafından yapıldığı ifade edilmiştir. Merkezin genel itibari ile temiz olduğu gözlemlenmiştir.

45. Merkezde 1 adet 4 kişilik engelli odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin engelli odasında yaptığı incelemede, odanın Merkezin giriş kısmında yer aldığı, engelli yabancıların özel ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde tasarlanmış olduğu görülmüştür. Ayrıca Merkez girişinde rampa bulunduğu ve 1 adet tekerlekli sandalyenin mevcut olduğu görülmüştür.

46. Merkezde sigara içmeyenler için ayrı bir odanın olmadığı öğrenilmiştir. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen sigara içmeyen ve sağlık sorunu olan bazı yabancılar tarafından, sigara içilen odalarda barındırılmaktan dolayı rahatsızlık duydukları ifade edilmiştir.

47. Merkezde 4 adet özel ilgi odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin odalarda yaptığı incelemede, duvarların sünger bir malzemeyle kaplı olduğu fakat bu malzemenin yer yer söküldüğü, tuvalet ve banyonun ayrı bir bölmede yer aldığı ve engelli kullanımına uygun olsa da yumuşak bir malzemeyle kaplanmamış olduğu görülmüştür. İdare tarafından Merkezde bulunan özel ilgi odalarının son yıllarda hiç kullanılmadığı bu sebeple kayıt defterinin bulunmadığı belirtilmiştir. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar özel ilgi odalarının kullanılmadığını ifade etmiştir.

48. Kadın ve çocukların tutulduğu C Bloкта yapılan incelemede, diğer bloklardan söz konusu bloğa geçiş yapılamadığı ve bu bloкта erkek personel çalıştırılmadığı öğrenilmiştir. Bloğun kendi içinde kapalı ve açık olmak üzere çocuk oyun alanları, kadın ve çocuklar için faaliyet odası, televizyon odası, spor alanları ve kantin bulunduğu görülmüştür.

49. Merkezde 1 adet çamaşırhane bulunmaktadır. Her blok için belirlenmiş ayrı günlerde yabancıların çamaşırlarının kendilerine ait filelere konularak toplandığı ve ücretsiz bir şekilde yıkandığı ifade edilmiştir. Çamaşırhanede çalışır durumda sanayi tipi yıkama ve kurutma makinelerinin olduğu, ayrıca ev tipi çamaşır makinelerinin bulunduğu, çalışan çamaşır makinelerinin üzerine blok ve oda numaralarının yazılı olduğu bir notun yapıştırıldığı böylece muhtemel bir karışıklığın önüne geçildiği görülmüştür. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından çamaşırlarının yıkanmasıyla ilgili bir şikâyette bulunulmamıştır.

50. Merkeze kabulü gerçekleştirilen her yabancıya iç çamaşır, havlu, diş fırçası, diş macunu, sabun, şampuan ve terlik verildiği; haftada bir defa olmak üzere sabun, şampuan, diş macunu gibi hijyen malzemelerinin verilmeye devam edildiği, bunların dışında tıraş bıçağı ve tırnak makası dağıtımlarının düzenli olarak gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından hijyen malzemelerinin dağıtımının haftalık gerçekleştirildiği, bu konuda bir eksiklikle karşılaşmadıkları ifade edilmiştir.

51. Merkezde belirli aralıklarla Kızılay vb. sosyal yardım kuruluşları aracılığıyla tedarik edilen kıyafetlerin dağıtımının yapıldığı, dağıtımların yabancıların ihtiyaçları gözetilerek gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen yabancıların bir kısmı tarafından, Merkeze kabul edildiklerinde kendilerine kıyafet verildiği fakat kıyafetlerin yeterli olmadığı, yeniden temin etmekte sorun yaşadıkları dile getirilmiştir. Yabancıların bazılarının terliklerinin yırtılmış olduğu görülmüş, konuyla ilgili şikâyetler İdareye iletilmiştir.

52. İdare tarafından her yabancıya 1 adet battaniye verildiği, talep edildiği takdirde sayının artırıldığı belirtilmiştir. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından bu husus doğrulanmıştır.

53. Kadın yabancılar tarafından kendilerine ücretsiz olarak hijyenik ped dağıtımının yapıldığı fakat bazen bu ürünlerin üzerinde günü geçmiş ibaresinin olduğu ve böyle durumlarda kantinden satın almak isteseler de kantinde hijyenik ped satışının yapılmadığı ifade edilmiştir. Kantinde yapılan incelemede hijyenik ped satışının yapılmadığı görülmüştür.

54. Eşya deposunda yapılan incelemede bebek bezlerinin bir kısmının son kullanma tarihinin geçmiş olduğu görülmüştür.

55. İdare tarafından, her gün sayım sonrası fiziki eksiklik ve arızaların tutanakla kayıt altına alınıp teknik personele bilgi verildiği, söz konusu eksikliklerin teknik personel tarafından giderildiği belirtilmiştir. Bu kapsamda ziyaret tarihinden 2 ay önce tüm odaların boyandığı ifade edilmiştir.

56. İdare tarafından Merkezin 10 günde bir yetkili firma tarafından ilaçlandığı bilgisi paylaşılmıştır. İlaçlama tutanakları incelenmiş ve durum teyit edilmiştir. Ayrıca Merkezde her odada sineklik bulunduğu görülmüştür.

C. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

57. Merkez İdaresi tarafından Suriye uyruklu yabancılar bakımından gönüllü geri dönüş işlemlerine başlamadan önce yabancıya tercüman eşliğinde konu hakkında bilgilendirme yapıldığı, yabancıların iradesinin ülkesine geri dönüş yapmak olduğu anlaşıldığı takdirde Merkez yetkilisi bulunmaksızın Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) temsilcisi, BMMYK temsilcisinin bulunamaması durumunda Kızılay yetkilisi tarafından mülakatlar gerçekleştirildiği, nihayetinde yabancıların ülkesine dönmek istediği yönündeki iradesi net bir şekilde anlaşıldığında gönüllü geri dönüş sürecinin başlatıldığı ifade edilmiştir.

58. Diğer uyruklardan olan yabancıların gönüllü geri dönüş talepleri olduğu takdirde ise Uluslararası Göç Örgütünün (IOM) sürece dâhil olarak mülakatlar gerçekleştirdiği, bunun neticesinde yabancıların Destekli Gönüllü Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon (AVRR) programına dâhil edildiği ve uçak biletinin IOM tarafından alındığı belirtilmiştir. Ziyaret esnasında IOM yetkilisi ile görüşülmüş ve gönüllü geri dönüş işlemlerinin kendileri aracılığıyla gerçekleştirildiği, görüşmelerde yabancıların geri dönüş durumlarında sağlık ve can güvenliği risklerinin değerlendirildiği, yabancı ile birlikte yol rotasının planlandığı belirtilmiştir.

59. Merkezde 2024 yılının başından ziyaret tarihine kadar olan süreçte gönüllü geri dönüş formu imzalayarak ülkesine gönderilen yabancı sayısının 10 olduğu bilgisi paylaşılmıştır.

60. Merkezde bir yabancıların ortalama kalış süresinin 18 gün olduğu bildirilmiştir. Ziyaret tarihinde 27 yabancıların 6 ay ve üstü sürede idari gözetim altında bulunduğu, 3 yabancıların 2023 yılı Temmuz ayından itibaren (yaklaşık 10 ay) Merkezde idari gözetim altında olduğu öğrenilmiştir.

61. Merkezde her blok ve katta dilek ve şikâyet kutuları bulunmaktadır. Dilek ve şikâyet kutularının haftalık olarak kontrol edildiği, dilekçelerin içeriklerinin incelenip haklarında gerekli yönlendirmeler yapılarak tutanak altına alındığı İdare tarafından belirtilmiştir. Son 1 yıl içerisinde 58 talep ve şikâyet dilekçesinin iletildiği ifade edilmiştir.

62. Dilekçe kutuları yakınında kâğıt bulunduğu fakat kalemin bulundurulmadığı görülmüş, yabancıların kaleme güvenlik personelinin talep ederek ulaşabildiği İdare tarafından belirtilmiştir. Yabancılar tarafından şikâyet ve taleplerinin çoğunlukla sözlü olarak İdareye ilettikleri, yazdıkları dilekçeleri ise güvenlik görevlilerine teslim ettikleri ve dilekçelerin hızlı bir şekilde işleme konulduğu ifade edilmiştir. Ayrıca Merkez Müdürünün her hafta Pazar günü tüm blokları gezerek yabancıların taleplerini dinlediği öğrenilmiştir.

63. Görüşülen yabancılarından bazıları tarafından yemekhanede güvenlik görevlileri tarafından cop ile kendilerine vurularak darp edildiklerine ilişkin bir iddiada bulunulmuştur. Söz konusu iddia üzerine yabancılarından gün ve saat bilgisi alınarak kamera kayıtlarında yapılan izleme işlemi sonucunda iddianın gerçekliğine ilişkin bir emareye rastlanmamıştır. Söz konusu zaman dilimi içerisinde yabancıların yemekhaneye gruplar hâlinde geldiği, düzenli bir şekilde yemeklerini aldıkları ve yine düzeni bozmadan yemeklerini yiyerek yemekhaneden ayrıldıkları, güvenlik personelinin yabancılarla herhangi bir fiziksel müdahalesinin olmadığı görülmüştür.

64. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancıların çoğu genel olarak Merkez İdaresinin ve personelinin tutum ve davranışlarından memnun olduklarını dile getirmişlerdir.

Merkezde işkence ve kötü muamele iddiası kapsamında hakkında idari veya adli soruşturma başlatılan personel bulunmadığı bilgisi edinilmiştir.

D. Beslenme

65. Merkezde yabancılar için 1 yemekhane bulunmakta, burada; sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde 3 öğün yemek dağıtımı yapılmaktadır. Kadınlar bölümünde de bir yemekhane olduğu fakat buranın ortak dinlenme alanı olarak kullanıldığı görülmüştür. Yemekhanede önce kadınların yemek yediği sonrasında diğer blokların sırayla yemekhaneye getirildiği öğrenilmiştir. Personelin ise ayrı bir yemekhanesi bulunmaktadır.

66. Yemekhanenin her öğün sonrasında temizlendiği belirtilmiştir. Yemekhanenin temiz ve düzenli olduğu, yemek dağıtımını yapan personelin maske, bone ve eldiven kullandığı görülmüştür.

67. Merkezin yemekhane faaliyetleri bakımından ISO 9001 kalite belgesine sahip olduğu belirtilmiştir.

68. İdare tarafından yemekhanede sunulan her bir yemeğin ilgili mevzuata uygun miktarda ve uygun koşullar altında en az 72 saat süreyle muhafaza altına alındığı belirtilmiş olup üç günlük yemek numunelerinin uygun şekilde muhafaza edildiği Ziyaret Heyeti tarafından görülmüştür.

69. Merkezde 1 gıda mühendisinin görev yaptığı, menülerin aylık olarak planlandığı, yabancıların özel durumuna göre diyet menülerin oluşturulduğu, ayrıca çocuklara süt ve meyve gibi ek gıdaların verildiği ifade edilmiştir. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen çocuklu yabancılar tarafından bu husus doğrulanmıştır. Özel beslenme ihtiyacı olan yabancıların yemek şirketine bildirildiği ve onlar için ayrı menülerin oluşturulduğu ifade edilmiştir.

70. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancıların bir kısmı tarafından, yemeklerin çoğunlukla patates ve makarnadan oluştuğu, et yemeklerinin çok az verildiği ifade edilmiştir. Aylık yemek listesi incelendiğinde yemeklerin çeşitlilik ve doyuruculuk bakımından yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

71. Yabancılarla her öğünde yarım litre içme suyu verilmektedir. Ayrıca yabancıların kullandığı yemekhanede herkes tarafından ulaşılabilir durumda olan 5 adet su arıtıcısının olduğu, havalandırma saatlerinde buradan içme suyu temin edilebildiği ve sıcak su temini için 2 adet kazanın bulunduğu görülmüştür. Kadınların tutulduğu blokta da arıtıcıların olduğu, gün boyu temiz suya erişimin sağlandığı görülmüştür. Yabancılar tarafından da içme suyuna erişebildikleri ifade edilmiştir.

72. Merkezde 4 adet kantin bulunmaktadır. Kantinlerin haftanın 7 günü 08.30-19.30 saatleri arasında hizmet verdiği öğrenilmiştir. Kantinde piyasa fiyatları dikkate alınarak İdarenin teyit ettiği fiyatlar üzerinden satış işlemi gerçekleştirilmektedir. Güncel fiyat listelerinin her kantinde yabancıların göreceği şekilde duvara asılı olduğu görülmüştür.

73. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından kantinde satılan ürün çeşitliliğinin yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Kantinde yapılan incelemede genelde bisküvi, kraker ve meyve suyu gibi paketli gıdaların olduğu, fiyatlarının makul olduğu ve son tüketim tarihlerinin geçmediği görülmüştür. Öte yandan süt, konserve gıda ve meyve gibi ürünlerin satışının yapılmadığı görülmüştür.

E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri

74. Sağlık servisinde 1 hekim ve 1 hemşirenin hafta içi her gün mesai saatleri içerisinde görev yaptığı öğrenilmiştir.

75. Serviste görevli hekim ile yapılan görüşmede; günde ortalama 40 hastaya bakıldığı, saat 09.00 ile 11.00 arası erkek hastalara, saat 11.00'dan sonra kadın hastalara hizmet verildiği, sevk ve randevularda sorun yaşanmadığı, hastane işlemlerinin çok hızlı şekilde gerçekleştirilebildiği, ilaçların anlaşmalı oldukları bir eczaneden alındığı, bu ilaçların bloklarda bulunan görevli güvenlik personeli tarafından günlük olarak dağıtımının gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ziyaret esnasında güvenlik odalarında ilaç kullanan yabancıların isimlerinin yazılı olduğu dolapların bulunduğu ve ilaçların ayrı ayrı saklandığı görülmüştür.

76. İdare tarafından, acil durumlarda mesai saatleri içerisinde Merkezde görevli hekim ve hemşire tarafından müdahale edildiği, gerekiyorsa ambulans çağırıldığı; mesai saatleri dışında ise nöbetçi personel tarafından ambulans çağırıldığı belirtilmiştir. Merkeze en yakın hastanenin 6 kilometre mesafede olduğu, ambulans çağırıldığı takdirde 5 dakika içerisinde Merkeze ulaştığı ifade edilmiştir. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından sağlık hizmetine erişimle ilgili bir sorun yaşamadıkları belirtilmiştir.

77. Sağlık servisinde 2024 yılından ziyaret tarihine kadar olan süreçte 1.580 kişinin takip ve tedavilerinin yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

78. İdare tarafından acil sağlık hizmeti ihtiyacı olan hiçbir yabancıların gerekli muayenesi yapılmadan Merkeze kabul edilmediği, bu kişilerin hastaneye sevk edilerek tedavilerinin tamamlanmasının beklendiği belirtilmiştir.

79. Ziyaret tarihinde Merkezde herhangi bir bulaşıcı hastalık tespitinin olmadığı öğrenilmiştir. Bulaşıcı hastalık konusunda bir vaka tespiti yapıldığında derhal İl Halk Sağlığı

Birimi ile iletişime geçilerek kişinin tedavisine başlandığı, ayrıca Merkez geneline tarama yapıldığı ifade edilmiştir.

80. Merkezde bulunan çocukların aşı takiplerinin düzenli bir şekilde yapıldığı, ziyaret tarihinde aşılama için 12 çocuğun takibinin gerçekleştirildiği, çocukların aşı işlemlerinin hekim muayenesi ve çocuğun yaşına ve gelişim süreçlerine göre yapıldığı ifade edilmiştir.

81. Psikososyal serviste 1 psikolog ile 1 sosyal çalışmacı görev yapmaktadır.

82. Merkeze kabulü yapılan her yabancı ile en geç 48 saat içerisinde ön görüşme gerçekleştirildiği ve ön değerlendirme formu doldurulduğu belirtilmiştir. Bu görüşmelerde hamilelik, fiziksel rahatsızlıklar, kronik hastalıklar, madde kullanım öyküsü, psikiyatri öyküsü gibi verilerin alındığı, özel ihtiyaç sahibi kişilerin tespit edildiği, psikolojik rahatsızlıkları bulunan kişilerin tedavi planlarının oluşturulduğu belirtilmiştir. Serviste tutulan değerlendirme formları Ziyaret Heyetinde bulunan psikolog tarafından incelenmiş ve kayıtların düzenli tutulduğu anlaşılmıştır. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından Merkeze ilk geldiklerinde psikolog ile görüştükleri, talep etmeleri hâlinde psikolog ile görüşmekte sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir.

83. Psikolog ile yapılan görüşmede, Merkezde henüz grup çalışması uygulanmadığı fakat planlandığı ifade edilmiştir.

84. 2024 yılı başından ziyaret tarihine kadar olan süreçte Merkezde kendisine veya çevresine zarar verme veya intihar girişimi vakasının olmadığı belirtilmiştir. Merkeze gelen her yabancıların psikososyal servis tarafından mülakata alınmakta olduğu ve psikososyal desteğe ihtiyaç duyduğu değerlendirilen yabancıların yakinen takibinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünya ile İletişim

85. Merkezde yer alan kütüphanede 926 kitap bulunduğu³, talepte bulunan yabancılara birden fazla kitap verilebildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancıların bir kısmı tarafından kendi dillerinde kitaba erişim sağlayamadıkları ifade etmişlerdir. Ziyaret Heyetinin kütüphanede yaptığı incelemede yabancı dilde yazılmış kitapların genellikle dini kitaplardan

³ Kütüphanede 275 adet Türkçe, 196 adet İngilizce, 29 adet Farsça, 146 adet Rusça, 51 adet Arapça, 29 adet Kırgızca, 14 adet Azerice, 29 adet Almanca, 11 adet Fransızca, 1 adet İspanyolca, 15 adet Urduca, 17 adet Uyгурca, 9 adet Boşnakça, 11 adet Çince, 7 adet Gürcüce, 3 adet Tacikçe, 4 adet Kazakça, 4 adet Özbekçe kitap bulunmaktadır. Ayrıca 33 adet Kur'an-ı Kerim ve 42 adet Türkçe dilinde yazılmış dini kitap yer almaktadır.

veya dil eğitimi kitaplarından (sözlük vb.) oluştuğu görülmüş, bu bakımdan kitap çeşitliliğinin ve miktarının yetersiz olduğu değerlendirilmiştir.

86. Merkezde 3 adet havalandırma alanı, 4 adet spor alanı, 1 adet faaliyet odası, 1 adet çocuk oyun odası, 3 adet ibadethane bulunmaktadır.

87. İdare tarafından, havalandırma faaliyetinin kadın ve çocuklar için saat 09.00 ile 21.00 arası devam ettiği, yalnızca yemekhaneye gidilirken düzenin sağlanması amacıyla yabancıların odalarına alındıkları ifade edilmiştir. Erkek yabancıların ise, içlerinde birlikte havalandırmaya çıkarılmaması gereken gruplar olması sebebiyle belli bir plan dâhilinde sırayla havalandırmaya çıkarıldığı öğrenilmiştir. Erkek bir yabancı için bir günde havalandırmada geçirebildiği süre en az 2,5 saat olacak şekilde planlanmıştır. Ziyaret esnasında kadın yabancıların havalandırmadan serbestçe yararlanabildiği, erkek yabancıların da sırayla havalandırmaya çıkarıldığı görülmüştür.

88. Merkezde Halk Eğitim Müdürlüğü tarafından sürekli olarak görevlendirilen 5 usta öğretici bulunmakta olup bu öğretmenler tarafından el işçiliği ürünleri, resim, spor ve Türkçe dil kurslarının verildiği öğrenilmiştir. Usta öğretmenler belli bir müfredata bağlı kalmadıklarını, kurslara katılmak isteyenlerin yeteneklerine göre etkinlik planlamalarını yaptıklarını dile getirmişlerdir. Yabancılarla gerçekleştirilen görüşmelerde Merkezin kurs ve etkinliklerinden memnun oldukları anlaşılmıştır.

89. Merkezde 09.00-15.20 saatleri arasında hizmet veren kreş uygulaması bulunmaktadır. Kreşte görevli personel tarafından; sabahları jimnastik ve çocuk yogası ile güne başlandığı, gün içinde çocuklara yönelik resim, boyama gibi etkinliklerin yaptırılmasının yanında Türkçe dil eğitimi verildiği, farklı yaş gruplarına göre farklı etkinliklerin düzenlendiği ifade edilmiştir. Etkinliklerde çocukların psikomotor gelişimine göre malzeme kullandırıldığı belirtilmiştir. Odada çocukların dil öğrenimi ve oyun oynayabilmeleri için gerekli her türlü malzemenin olduğu görülmüştür. Çocuklarla ve anneleriyle kreşte yapılan görüşmede Merkezin kurs ve faaliyetlerinden memnun oldukları anlaşılmıştır.

90. Merkezde her bloğun ayrı spor alanı olduğu, bu alanlardan yabancıların aktif bir şekilde yararlanabildiği görülmüştür. Beden eğitimi dersi bağlamında; basketbol, voleybol, futbol oyunlarının oynandığı, kış döneminde masa tenisi, langırt, dama gibi oyunların oynandığı, spor faaliyetlerinde kullanılacak malzemeler bakımından bir eksiklik yaşanmadığı, Merkezde kapalı spor salonunun mevcut olmadığı ifade edilmiştir.

91. Merkezde her bloğun ortak alanlarında çalışır vaziyette televizyon bulunduğu görülmüştür.

92. Merkezde toplam 22 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. Yabancıların barındırıldıkları blokların koridorlarında yer alan bu telefonlardan havalandırma saatlerinde görüşme gerçekleştirebildikleri görülmüştür. İdare tarafından; telefon kartlarının kantinde satıldığı, satın alma gücü olmayan yabancılara imkânlar dâhilinde ücretsiz telefon kartı verildiği belirtilmiştir.

93. Yabancılarla gerçekleştirilen görüşmelerde, telefon kartlarına erişim sıkıntısı olduğu sıkça dile getirilmiştir. İdare tarafından bu kartların teminiyle ilgili dönemsel olarak sıkıntı yaşanabildiği belirtilmiştir. Öte yandan talep eden yabancılara Merkeze ait bir cep telefonu üzerinden Whatsapp uygulaması aracılığıyla aileleriyle görüşme yapabilme imkânının sağlanmakta olduğu, ayrıca bir odada Skype uygulaması üzerinden sesli ve görüntülü görüşmelerin gerçekleştirilebildiği belirtilmiş olup bu hususlar yapılan incelemelerde teyit edilmiştir.

94. Yabancılarla yapılan görüşmelerde bir diğer şikâyet konusu ankesörlü telefon sayılarının yetersizliği üzerine olmuştur. Ziyaret boyunca telefonların önünde bekleyen yabancıların olduğu fakat yoğun bir sıranın olmadığı görülmüş, ayrıca her katta 3 veya 4 telefon olduğu düşünüldüğünde ankesörlü telefon sayısının yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

95. İdare tarafından konsolosluk yetkililerinin telefon numaralarının yabancıların görebileceği şekilde panoda asılı olduğu ve yetkililerle sabit hatlardan veya Skype uygulaması aracılığıyla iletişim kurulabildiği belirtilmiştir. Talep edilmesi durumunda kurum personelleri de konsolosluk yetkilisiyle yabancıyı görüştürebilmektedir. Yabancılar tarafından, konsolosluk veya büyükelçilik yetkilileri ile görüşme talep ettiklerinde İdarenin gereken kolaylıkları sağladığı ifade edilmiştir.

96. Merkezde 1 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Odanın avukat görüşmesi için uygun şekilde düzenlendiği, masa üzerinde bir sabit telefonun olduğu ve duvarda tercüme destek hattından yararlanılabileceğine ilişkin bilgilendirici bir yazının asılmış olduğu görülmüştür. Odanın dışarıya ses geçirmediği test edilmiş, odada yalnızca görüntü kaydı alan bir kamera bulunduğu görülmüştür. Yabancılar tarafından avukatlarıyla mesai saatleri içerisinde istedikleri zaman görüşebildikleri beyan edilmiştir.

97. Merkezde barındırılan eşlerin haftanın 2 günü görüştürüldüğü, bazı durumlarda diğer günlerde de görüşme imkânının sağlandığı, bu şekilde aile birliğinin korunmaya çalışıldığı İdare tarafından belirtilmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmede bu konuda bir şikâyet iletilmemiştir.

G. Güvenlik

98. 2024 yılı içerisinde ziyaret tarihine kadar olan süreçte 1 yabancının firar etmeye çalıştığı, kısa süre içerisinde yakalandığı belirtilmiştir. Merkezde herhangi bir isyan olayının yaşanmadığı ifade edilmiştir.

99. Merkezde her gün sabah ve akşam olmak üzere günde 2 defa sayım yapılmaktadır. Yabancıların barındırıldığı odalarda ayda en az 1 defa arama yapıldığı, şüpheli bir durum olması hâlinde habersiz aramaların da yapılabildiği belirtilmiştir.

100. Merkezde toplam 221 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kameraların ortak alanlara yerleştirildiği, yabancıların barındırıldığı odalarda ve personelin çalışma odalarında kamera olmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca kameralar yalnızca görüntü kaydı yapmakta, sesli kayıt yapmamaktadır. Ziyaret tarihinde kamera kayıtlarının saklama süresi 45 gün olarak tespit edilmiş, ziyaret sonrası Kurumumuza iletilen bilgi ve belgelerden kamera kayıt sisteminin yenilenerek saklama süresinin 6 aya çıkarıldığı ifade edilmiştir.

101. Merkezde görüntüleme işlemlerinin aksamaması için jeneratör ve kesintisiz güç kaynağı cihazları bulunmaktadır.

102. Merkezde iç güvenlik önlemleri olarak merdiven boşluklarına gerilmiş örgü halatlar ile merdivenlerin korunaklı hale getirildiği görülmüştür.

103. Merkezde yangın alarm sistemi ile yabancıların barındırıldığı odalarda ve personelin kullandığı ofislerde otomatik ısıya duyarlı yangın söndürme sistemi bulunduğu, sistemlerin bakım onarımlarının düzenli olarak takip edildiği belirtilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

104. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresince Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, yabancılarla izole görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

105. Odalara ihtiyacı karşılayacak şekilde dolap yerleştirilmesi,

106. Görevli personel tarafından yabancıların odaları belirli aralıklarla kontrol edilse de acil durumlarda zamanında müdahaleyi kolaylaştırmak için odalara acil çağrı butonu yerleştirilmesi,

107. Özel ilgi odalarının kullanılmadığı anlaşılmış olsa da gereken tadilatların yapılarak ihtiyaç hâlinde kullanılabilir duruma getirilmesi,

108. Sigara içmeyenler için sigarasız odanın oluşturulması,

109. Özel ilgi odaları için kayıt defterinin tutulması,

110. Kıyafet ihtiyacı olan yabancıların ihtiyaçlarının giderilmesi için noktada takiplerin daha sık yapılması,

111. Özellikle hijyenik ped ve bebek bezi gibi ürünlerin son kullanma tarihlerinin takibinin yapılması,

112. Kantinde yer alan ürün çeşitliliğinin yabancıların talepleri göz önünde bulundurularak artırılması ve kadın hijyen ürünlerinin satışının sağlanması,

113. Kütüphanede bulunan kitap sayısının ve çeşitliliğinin artırılması,

114. Telefon kartlarının temininde yaşanan aksaklığın giderilerek telefon kartlarına daha hızlı bir şekilde ulaşılmalarının sağlanması

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiye

115. Geri gönderme merkezlerinde görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına, insan hakları ile işkence ve kötü muamele konularının dâhil edilmesi⁴,

hususları tavsiye edilmektedir.

⁴ CPT, 19'uncu Genel Rapor, CPT/Inf (2009) 27, para. 77: "CPT, yasa dışı göçmen merkezlerinde çalışan personelin özellikle ağır bir göreve sahip olduğunu yinelemek ister. Sonuçta, bu kişiler dikkatle seçilmeli ve uygun eğitimi almalıdır."

20.01.2025

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : Edirne Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu
Karar Numarası : 2024/1311

İlgili raporun yazımında kurumsal bir anlatım tarzı yansıtılmamış olup rapor, dil ve anlatım yönünden yeterli bulunmamıştır. Ayrıca raporda Kurumumuzun yerleşik rapor yazım ilkeleriyle bağdaşmayacak şekilde “Güvenlik” adı altında müstakil bir başlıklandırma yapılmıştır. Bu gerekçelerle sayın çoğunluğun kararına iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :